

Handlingsplan för en långsiktig utveckling av tolktjänsten för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet (SOU 2022:11)

Remiss svar från Region Gävleborg

Åtgärder för en mer sammanhållen och tydlig struktur

Regionens ansvar för tolktjänst förtydligas och förstärks

Region Gävleborg svar:

- I förslaget framgår att vardagstolkning skall prioriteras och att myndighetsutövning och arbetlivstolkning inte längre skall ingå i regionens ansvarområde. I och med detta förväntas det att resurser frigörs och regionen skall få ett större informationsansvar till utomstående aktörer. Trots att myndighets och arbetlivstolkning inte längre skall ingå i regionens uppdrag förväntas det att regionen skall ha i ansvar att "vid behov" hjälpa till att lösa dessa uppdrag. Hur blir det med då med prioriteringar? Vad ska prioriteras? Om regionen får i uppdrag att utföra ett tolkuppdrag för en myndighet eller på en arbetsplats och samtidigt har ett vardagstolkuppdrag inbokat och det är tolkbrist, vad går då först? Eftersom förslaget menar att tolkanvändare i större utsträckning skall kunna vara med och påverka vid tillsättandet av tolk kan detta skapa problem då vi vid behov skall göra bedömningar om vem som har störst nytta och behov av tolktjänst. Detta kan innebära konflikter mellan samordning och tolkanvändare.
Vardagstolkning är vårt huvuduppdrag, som också ska prioriteras. Men ett myndighetsuppdrag kan ha större inverkan på en individ. Jag ser svårigheter i att det inte ska finnas en prioriteringsordning. Utredningen tror att detta förslag kommer att skapa en mer likvärdig bedömning nationellt men kommer vi att arbeta likvärdigt när det gäller uppdrag som inte går under begreppet vardagstolkning? Risken finns att klyftorna oss tolkcentraler emellan blir större. Uppdragen borde ingå i vårt ansvarsområde i stället för att läggas på fler aktörer. I dagsläget anlitar vi bara bolag i vår region. Det finns en risk att de tolkar som vi anlitar i dagsläget kommer "försvinna" till myndighetstolkning och arbetlivstolkning då dessa uppdrag kan generera mer inkomst, tid och utmaningar. Vardagstolksuppdragen riskerar då att bristas. Det kan också innebära att vi får anlita tolkar som har längre restid för att vi inte riskera tolkbrist. Detta skulle då innebära en större kostnad för oss vilket inte främjar kostnadseffektiviteten vi skall hålla.
- Begreppet vardagstolkning behöver förtydligas. Så även gränsdragning och eventuell prioritering.
- Är tanken att de tolkcentraler som endast har bolagstolkar ansvarar för kompetensutveckling av de tolkar som anlitas? Även här riskerar det att se olika ut i landet.

Samlat och förstärkt tolkstöd i arbetslivet

Region Gävleborg svar:

- Risken för tolkanvändaren om man helt plockar bort arbetlivstolkning från regionerna. Det kommer att vara avgörande för den anställde att arbetsgivaren tillgodoser behovet av tolk, och tar kostnaden för tolktjänst om bidraget är förbrukat. Det kan innebära en risk

att dessa uppdrag till sist landar hos oss då vi förväntas ha slutgiltiga bedömningar av uppdrag.

Ett samlat tolkstöd i utbildning för vuxna

Region Gävleborg svar:

- Tolkcentralen har idag inte i uppdrag att tillgodose tolkar under utbildningar, så ingen skillnad för regionen.
-

Åtgärder som stöder en fortsatt långsiktig utveckling

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Regiongemensam distanstolkningsfunktion

Region Gävleborg svar:

- Distanstolkning är som sägs redan i gång, många tolkcentraler har upprättat studios för distanstolkning.
 - Vi anpassar idag mycket utefter vad tolkanvändaren/beställare har för önskemål om plattform.
 - Bra med en förstudie om utvecklingsmöjligheter och finansiering.
-

Stärkta förutsättningar för innovation och teknikutveckling

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Stärkt samordning av innovationsinsatser

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Åtgärder för att stärka tolkprofessionen

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Stärkt samordning av kompetensutveckling för tolkar

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Enhetlig reglering av administrativa frågor för tolkar

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Ökad jämställdhet och ökat barnperspektiv

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Ökad kunskap om stöd till våldsutsatta kvinnor som är döva, hörselskadade eller har dövblindhet

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Ökad kunskap om barns och ungas erfarenheter och behov

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

En nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor

Region Gävleborg svar:

- Vem eller vilka skall sammanställa detta? Är det representanter från tolkcentralerna eller utsedd myndighet? Är tanken att man bara ska föra statistik över vardagstolkning? Hur Registreras arbetslivstolkning, myndighetstolkning och tolkning vid utbildning?
-

Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om tolktjänst för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet

Region Gävleborg svar:

- 4 § Vad innebär samråd med den enskilde? Hur mycket inflytande och på vilket sätt ska individen ha inflytande? Resurskrävande för samordning.
 - 5§ Ledsagningsuppdraget måste förtydligas
 - 6 § För att göra detta krävs tydliga riktlinjer/gränsdragningar/prioriteringsordning. Bedömningen riskerar att bli godtycklig.
 - 13§ Ser stora risker med valsystem och inflytande från tolkanvändare till att själv välja. Utöver jäv så är avstånd och ekonomi något vi behöver ta hänsyn till. Detta förslag kräver dessutom stora resurser och kan kräva många dialoger mellan tolkanvändare och samordning. Vi tvingas i större utsträckning stå till svars för beslut och prioriteringar. Kan det finnas risk att tystnadsplikten äventyras? Avtalen mellan bolag och centraler ser olika ut i landet och ev kan en revidering av befintlig upphandling behövas med detta system.
-

1.2 Förslag till lag om ändring i patientlagen (2014:821)

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

1.3 Förslag till lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2007:1117) med instruktion för Konkurrensverket

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

1.5 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2017:462) om särskilda insatser för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

Betänkandets förslag till åtgärder

7.2 Förslag om en ny lag och allmänt om lagen

Region Gävleborg svar:

- Om hälso och sjukvårdslagen skall ersättas, hur kommer detta att påverka uppdrag inom hälso och sjukvården? Varför skall då Landsting/Regioner ha ansvar för tolktjänsten? Finns det risk att detta hamnar på sikt hos exempelvis privata sektorn. Vad kommer en ny lag att innebära och hur kommer vi att granskas och vem ansvarar för avvikelser och åtgärder?
-

7.3 Inledande bestämmelser

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.4 Tolktjänst för vardagstolkning

Region Gävleborg svar:

- Viktigt att detta tydliggörs
-

7.4.1 Delaktighet vid utformning och genomförande av tolktjänst

Region Gävleborg svar:

- Vi jobbar i viss mån utifrån detta i dagsläget. Tolk användare har möjlighet att önska tolk men det får inte vara avgörande. Samordnare på tolkcentralen har påtalat tidigare att vi ser svårigheter i detta. Detta kommer att påverka samordnarens roll i större utsträckning och det kommer att krävas mycket tid från samordnaren. Tillgänglighet och resurser måste väga tyngre.
-

7.4.2 Viss ledsagning ska ingå i tolktjänst för personer med dövblindhet

Region Gävleborg svar:

- Detta måste tydliggöras
-

7.4.3 Prioriteringar får göras utifrån nytta och behov

Region Gävleborg svar:

- Om prioriteringsordningen inte längre skall gälla, hur skall vi då kunna avgöra vem som har mest nytta av tolk om ett uppdrag står mot ett annat? Godtyckligt
-

7.5 Samordning av övrig tolktjänst för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet

Region Gävleborg svar:

- Detta skulle kunna innebära att de som har ansvar för arbetsliv och myndighetstolkning inte kommer att ta sitt ansvar då beslutet i slutändan ändå kommer att hamna på tolkcentralen och troligtvis också under tolkcentralens ekonomi. En risk att tolkcentralen mer får agera informatör och förmedlingstjänst.
-

7.5.1 Upphandlingsrättsliga och andra förutsättningar för att köpa tolktjänst av regionen

Region Gävleborg svar:

- Vi är en liten region och arbetsgivare, myndigheter och regionen kommer att konkurrera med samma aktörer för tolktjänsten. Varför vända sig till enskilda bolag direkt om myndigheter och arbetsgivare i slutändan kan vända sig till oss? Ser en stor risk i att dessa beställningar i slutändan kommer att hamna hos oss vilket leder till merarbete i form av fakturering och andra administrativa uppgifter.
-

7.5.2 Konkurrensrättsliga förutsättningar när regionen säljer tolktjänst

Region Gävleborg svar:

- För oss tolkcentraler som inte har egen anställda tolkar kommer detta bli utökat arbete i samordningen.
-

7.6 Allmänna bestämmelser om verksamheten

Region Gävleborg svar:

- Se tidigare inlägg. Avstånd och konkurrens kommer att avgöra var ifrån vi tar våra tolkar. Ser svårigheter att jobba kostnadseffektivt i detta då tolkar kommer att välja arbetsmarknad och myndighetstolkning i första hand. Detta då det genererar mer pengar, fler timmar och större utmaningar i tolkrollen. Risken är stor att ingen tolk vill ta uppdrag inom hälso och sjukvården då detta oftast handlar om entimmes uppdrag eller mindre.
-

7.6.1 Särskilda skyldigheter i fråga om barn

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.7 Ledning av verksamheten och avtalssamverkan

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.8 Regionen ska få möjlighet att inrätta valfrihetssystem för tolktjänster

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.9 Om klagomålshantering och tillsyn

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.10 Om sekretess och tystnadsplikt

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.10.1 Upplysningsbestämmelse om sekretess ska införas

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.11 Inga behov av att reglera behandlingen av personuppgifter i den nya lagen

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

7.12 Statsbidraget till regionerna ska räknas upp

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.1 Behovet av att samla och stärka tolkstödet i arbetslivet

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2 En ny insats om bidrag till tolk för döva, hörselskadade och personer med dövblindhet

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.1 Arbetsförmedlingen ska ansvara för finansieringen av det allmännas tolkstöd i arbetslivet

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.2 Arbetsförmedlingens nuvarande insatser som kan gå till tolk är inte tillräckliga

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.3 En mer ändamålsenlig insats ska införas

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.4 Bidragets storlek

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.5 Andra bestämmelser som gäller för insatsen

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.6 Närmare om hur Arbetsförmedlingens administrativa process kan utformas

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.7 Uppföljning och utvärdering av den nya insatsen

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

8.2.8 Statistik om arbetslivet och de olika stöden

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

9.1 Tolk i utbildning

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

9.2 Tolk i utbildning för vuxna

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

9.2.1 Tolk i den kommunala vuxenutbildningen

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

9.2.2 Tolk i övrig vuxenutbildning

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

9.3 Översyn om ett samlat tolkstöd i utbildning för vuxna

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

10.1 Tolkning i en digital tid

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

10.2 Den obokade distanstolkningen med teckenspråkstolk ska långsiktigt säkers

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

10.3 Det kan även finnas behov av obokad distanstolkning med skrivtolk

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

10.4 Förutsättningar för fördjupad samverkan mellan regioner om distanstolkning

Region Gävleborg svar:

- Även detta kan påverka oss mindre centraler som inte har anställda tolkar främst i ett kostnadsperspektiv. Ställer oss ändå positiva till att detta. Detta kommer skapa likvärdighet bland tolkcentralerna.
-

11.1 Språkteknologiska lösningar och innovationer är en del i en långsiktig utveckling av tolktjänsten

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

11.2 Insatser för att stärka och främja språkteknologisk utveckling och innovation

Region Gävleborg svar:

- Positivt
-

12.1 Behovet av en stark tolkprofession

Region Gävleborg svar:

- Positivt
-

12.2 Förnyad analys av behoven av tolkar och utbildningar

Region Gävleborg svar:

- Positivt
-

12.3 En plan för kontinuerlig och systematisk fortbildning och kompetensutveckling av tolkar

Region Gävleborg svar:

- Hur blir detta för vår region som inte har anställda tolkar? Ansvarar tolkcentralerna för detta?
-

12.4 Behov av enhetliga förfaranden och regleringar för tolkar i talade språk och teckenspråkstolkar

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

13.1 Skillnader mellan kvinnor och män när det gäller tolktjänster

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

13.1.1 Ökad jämlikhet och träffsäkerhet i arbetsmarknadspolitiska åtgärder

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

13.1.2 Tillgång till tolktjänst i känsliga situationer – särskilt vid våldsutsatthet

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

13.1.3 Ökat nationellt stöd till våldsutsatta kvinnor med dövhet, hörselskada eller dövblindhet

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

13.2 Barns och ungas behov av tolktjänst

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

13.2.1 Ökad kunskap om barns och ungas erfarenheter och behov av tolktjänst

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

14.1 Behovet av samordning, uppföljning och information i frågor som rör tolktjänst

Region Gävleborg svar:

- Ingen kommentar
-

14.2 En nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor ska inrättas

Region Gävleborg svar:

- Positivt
-

14.3 Huvudmannaskap för en nationell funktion för samordning av tolktjänstfrågor

Region Gävleborg svar:

- Positivt
-